

Οι οιωνοί

Επιασα χθες το βιβλίο της νομπελίστριας δημοσιογράφου/συγγραφέα Σβετλάνα Αλεξίεβιτς «Το τέλος του κόκκινου ανθρώπου» (μτφ. Αλεξάνδρα Δ. Ιωαννίδου, Πατάκη), που πρωτοεκδόθηκε το 2013, για να διαπιστώσω ότι, μέσω των μαρτυριών που δημοσιεύει, διαφαινόταν η εξέλιξη στη Ρωσία: η αντιδημοκρατική στρέβλωση και η ισχυροποίηση ενός αυταρχικού ηγέτη με ολοκληρωτικές προσλαμβάνουσες.

ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ

ΤΟΥ ΗΛΙΑ
ΚΑΝΕΛΛΗ

ekanellis@alteregomedia.org

Προσπαθώντας να καταλάβω τη Ρωσία, μετά τη Σοβιετική Ένωση, διαβάζω τις αφηγήσεις Ρώσων, παλιών και νεότερων. Σταχυολογώ από μια συζήτηση ρώσων μεταναστών στο Σικάγο: «Όλα αυτά τα χρόνια που έλειπα, οι φίλοι μου τα πέρασαν μέσα σε μια ευφορία: η επανάσταση είχε πετύχει! Ο κομμουνισμός είχε πέσει! Για κάποιο λόγο ήταν όλοι πεπεισμένοι πως όλα θα πήγαιναν καλά, επειδή στη Ρωσία υπήρχαν πολλοί μορφωμένοι άνθρωποι. Επειδή η Ρωσία ήταν μια πάμπλουτη χώρα. Αλλά και το Μεξικό πλούσιο είναι... Δεν αγοράζεται όμως η Δημοκρατία με αέριο και πετρέλαιο, δεν την εισάγεις όπως τις μπανάνες και την ελβετική σοκολάτα. Δεν την επιβάλλεις με προεδρικό διάταγμα... Χρειάζονται ελεύθεροι άνθρωποι και αυτοί έλειπαν. Και τώρα λείπουν. Στην Ευρώπη των τελευταίων δια-

κοσίων χρόνων τη δημοκρατία τη φροντίζουν με την προσοχή που φροντίζουν το γκαζόν...».

«...Ο άντρας μου ήθελε πολύ να φύγει... Πήραμε μαζί μας δέκα κιβώτια βιβλία για να μην ξεχάσουμε τη μητρική μας γλώσσα. Στη Μόσχα στο τελωνείο άνοιξαν όλα τα κιβώτια, έψαχναν παλιά βιβλία, αξίας. Είχαμε Πούσκιν, Γκόγκολ... Οι τελωνειακοί ακόμα γελάνε... Εγώ ακόμα και τώρα ανοίγω το ράδιο Μαγιακ και ακούω ρωσικά τραγούδια...».

«...Οι ρωσικές σημύδες... οι σημύδες μετά...».

«...Θα το πω κι εγώ... Πολλοί τώρα ζουν καλά κι εκεί: έχουν δουλειά, σπίτι, αυτοκίνητο – έχουν τα πάντα. Παρ' όλα αυτά, φοβούνται και θέλουν να φύγουν. Μπορεί να τους πάρουν τη δουλειά, να τουςβάλουν φυλακή για ψύλλου πήδημα... να τους σπάσουν στο ξύλο ένα βράδυ μπροστά απ' την πόρτα τους... Κανεείς δεν είναι νόμιμος – ούτε πάνω ούτε κάτω...».

«...Η Ρωσία με τον Αμπράμοβιτς και τον Ντερπάσκ... με τον Λουζκόφ... Αυτό είναι η Ρωσία; Το πλοίο βυθίζεται...».

Οταν νιώθω αμχανία, με τις πολιτικές και τις συμπεριφορές, καταφεύγω στα βιβλία. Η Αλεξίεβιτς είναι πολύ συστηματική και αθώα. Δεν ερευνά σε βάθος, δεν αποκαλύπτει ίντριγκες και φοβερά σκάνδαλα, δεν ρίχνει κυβερνήσεις, Ακούει και, απλώς, ξέρει να τονίζει, απ' ό,τι ακούει, τα σημαντικά. Ακούει τον αχό της εποχής και έχει μάθει να επισημαίνει τα προμηνύματα, να διαβάζει τους οιωνούς. Αν είχαν χρόνο οι πολιτικοί να διαβάσουν βιβλία, θα ήταν περισσότερο προετοιμασμένοι. Ο,τι ζούμε σήμερα, ερχόταν – αλλά δεν το βλέπαμε.